

Kazimierz Juszka

Sprawozdanie z kolokwium habilitacyjnego adwokata dr Juliusza Leszczyńskiego

---

Palestra 37/9-10(429-430), 121-124

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

■ Sprawozdanie z kolokwium habilitacyjnego adwokata dr. Juliusza Leszczyńskiego

W dniu 17 maja 1993 roku na posiedzeniu Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyło się kolokwium habilitacyjne dra Juliusza Leszczyńskiego, adwokata z Łodzi. Podstawę kolokwium stanowiła rozprawa habilitacyjna dra Juliusza Leszczyńskiego pt. *Zabójstwa na tle seksualnym w Polsce – studium kryminologiczne* (Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 1992). Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. dr hab. Andrzej Gaberle (UJ), prof. dr hab. Leon Tyszkiewicz (UŚ) oraz prof. dr hab. Andrzej Marek (UMK).

Otwierając posiedzenie Rady, dziekan Wydziału stwierdził, że Komisja Rady powołana w tej sprawie ustaliła, iż wszystkie recenzje są pozytywne oraz że dorobek kandydata uzasadnia wniosek o dopuszczenie go do kolokwium. Następnie zabrali głos recenzenci, potwierdzając swoją pozytywną ocenę rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku naukowego dra Leszczyńskiego. W głosowaniu tajnym Rada Wydziału postanowiła dopuścić kandydata do kolokwium.

Kolokwium zostało rozpoczęte i jako pierwszy zabrał głos prof. dr hab. Leon Tyszkiewicz, który postawił przed habilitantem problem odniesień pomiędzy psychopatią a przestępczością. Dr Leszczyński bardzo szeroko powołując literaturę na ten temat, stwierdził, że w psychopatii występuje jedynie pewna łatwość w sferze popadnięcia w konflikt z otoczeniem, czego jednak nie można uznać za układ bezwzględnie zdeterminowany. Następne pytanie prof. dra hab. Tyszkiewicza dotyczyło charakterystyki przemian w kryminologii. W odpowiedzi na to pytanie dr Leszczyński scharakteryzował rozwój kryminologii, akcentując przechodzenie od koncepcji *homo deliquens* do koncepcji *homo eligens*. Podkreślił też wieloraką determinację ludzkich zachowań różnymi czynnikami, co jednak nie oznacza przesunięcia ciężaru problemu na skrajny determinizm, który podobnie jak skrajny indeterminizm nie sprawdził się. Wyraził też pogląd, że przyszłość jest przed koncepcją kryminologii w ujęciu humanistycznym. Trzecie pytanie prof. dra hab. Tyszkiewicza dotyczyło roli kryminologii radykalnej. Dr Leszczyński w swej odpowiedzi uznał, iż kierunek kryminologii radykalnej ma dziś raczej znaczenie tylko historyczne. Powołał się przy tym na pracę L. Falandysza *W kręgu kryminologii radykalnej*.

historyczne. Powołał się przy tym na pracę L. Falandysza *W kręgu kryminologii radykalnej*.

Jako następny dyskutant zabrał głos prof. dr hab. A. Marek, który zapytał habilitanta o współczesne tendencje wiktymologii. W swej odpowiedzi dr Leszczyński omówił kontrowersje narosłe wokół samego pojęcia ofiary i przedmiotu wiktymologii, a następnie wskazał na znaczenie przejścia wiktymologii od problematyki teoretycznej do zagadnień praktycznych, jak np. świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W swym drugim pytaniu prof. dr hab. A. Marek zapytał habilitanta, jaka jest rola ofiary w genezie zabójstwa. Odpowiadając na to pytanie dr Leszczyński niezwykle dokładnie omówił problem przyczynienia się ofiary do przestępstwa. Wskazał przy tym na uszeregowanie ofiar dokonane przez Beniamina Mendelsohna i różne naukowe konsekwencje tego uszeregowania. Następnie prof. dr hab. A. Marek zapytał o problematykę pierwotnej i wtórnej wiktymizacji. W swej odpowiedzi dr Leszczyński szczegółowo przedstawił treść i zakres pojęć pierwotnej i wtórnej wiktymizacji.

Kolejnym dyskutantem był prof. dr hab. A. Gaberle, który zapytał o ciemną liczbę przestępstw seksualnych. Dr Leszczyński stwierdził, że samo pojęcie „ciemnej liczby” jest różnie formułowane przez różnych autorów i chodzi w nim o uwidocznienie różnicy pomiędzy liczbą przestępstw faktycznie popełnionych, a wykrytych lub zakończonych w toku procesu. Następnie habilitant wskazał na ogromne zróżnicowanie ciemnej liczby w zależności od rodzaju przestępstwa seksualnego i omówił zagadnienie kształtowania się ciemnej liczby w różnych typach tych przestępstw. W swym drugim pytaniu prof. dr hab. A. Gaberle zapytał o możliwości manipulacji w odniesieniu do ciemnej liczby. Dr Leszczyński stwierdził, że takie możliwości istnieją zawsze, niekiedy nawet na drodze ustawowej, np. przy przesuwaniu niektórych przestępstw do kategorii wykroczeń. Trzecie pytanie prof. dra hab. A. Gaberle dotyczyło polityki karnej prowadzonej w stosunku do przestępstw seksualnych przy wysokim wskaźniku odchyień ich sprawców od normy. Dr Leszczyński wskazał na dużą dolegliwość odczuwania kary pozbawienia wolności przez sprawców wykazujących znaczne odchylenia od normy, a ponadto na natężenie u nich popędu seksualnego w okresie odbywania kary. Z tych powodów uznał, że polityka karna w stosunku do tych sprawców powinna być umiarkowana i połączona z terapią.

W dalszej części kolokwium zabrał głos prof. dr hab. Płaza, który zapytał o przestępcę z urodzenia w rozumieniu szkoły antropologicznej. Odpowiadając na to pytanie dr Leszczyński stwierdził, że mimo wielu prac i wysiłków zwolenników koncepcji antropologicznej nie udało im się udowodnić istnienia „przestępcy z urodzenia”, al-

bowiem przestępstwo jest wynikiem wielu czynników zewnątrz i wewnątrzpochodnych, lecz nikt nie rodzi się zbrodniarzem.

Następnie prof. dr hab. T. Hanausek zapytał o kryminogenną funkcję różnych dewiacji seksualnych. W swej odpowiedzi dr Leszczyński wskazał, że pojęcie dewiacji jest zmienne w czasie i przestrzeni oraz że istnieją dewiacje, które mogą prowadzić do popełniania określonych przestępstw, jak np. sadyzm, istnieją jednak dewiacje, które niezwykle rzadko doprowadzają do przestępstwa, np. masochizm. Jest to problem zależny od sposobu realizacji czynu lub od obiektu czynu. Prof. dr hab. T. Hanausek zapytał dalej o kryterium rozgraniczenia pomiędzy ustawowymi pojęciami: „czyn nierządny” i „czyn lubieżny”. Dr Leszczyński stwierdził w swej odpowiedzi, że pojęcia te nie dają się jednoznacznie zdefiniować. W świetle orzecznictwa i własnej praktyki habilitanta rozgraniczenia należy raczej szukać w wieku osoby pokrzywdzonej (granica lat 15).

W dalszej części kolokwium prof. dr hab. St. Waltoś zapytał habilitanta o jego stosunek do problemu kastracji farmakologicznej. Dr Leszczyński wskazał na negatywne konsekwencje tego typu zabiegów, zwłaszcza podejmowanych w odniesieniu do osób pozbawionych wolności, zwłaszcza że kastracja farmakologiczna wywołuje niekiedy ujemne skutki zdrowotne u osoby jej poddanej. Ponadto trudno jest stwierdzić pełną dobrowolność w wyrażeniu zgody na jej zastosowanie przez osobę pozbawioną wolności. Pomimo tych zastrzeżeń uważa on, że ten rodzaj leczenia, zastosowany w odniesieniu do przestępców seksualnych, ma przed sobą ogromną przyszłość.

Następnie dr hab. Ćwiąkałski zapytał habilitanta o to, które przestępstwa uważa on za seksualne. Dr Leszczyński wskazał, że przestępstwo seksualne można pojmować w kategoriach prawno-dogmatycznych lub kryminologicznych. W pierwszym rozumieniu o zaliczeniu przestępstwa do grupy przestępstw seksualnych decyduje systematyka ustawy, w drugim zaś motywacja sprawcy. Dr Ćwiąkałski zapytał dalej o problemy kumulatywnej kwalifikacji prawnej na odcinku przestępstw seksualnych. Habilitant wskazał na przykłady sytuacji, w których problemy takie mogą występować. Doc. dr hab. M. Szewczyk zadała natomiast pytanie o przedmiot ochrony w przypadku przestępstw seksualnych. Dr Leszczyński odpowiedział, że nawet umieszczenie wszystkich tych przestępstw w jednym rozdziale kodeksu karnego nie wyklucza możliwości, że może tu być chronionych kilka dóbr.

Po tej odpowiedzi habilitanta, wobec braku dalszych pytań, dziekan zamknął tę część posiedzenia Rady i rozpoczęła się dyskusja nad oceną odpowiedzi habilitanta. Wszyscy dyskutanci ocenili te odpowiedzi pozytywnie. Następnie Rada w głosowaniu tajnym

temat o niepoczytalności sprawców przestępstw oraz jej kryminologicznych konsekwencjach. Habilitant rozpoczął wykład, którego wygłaszanie po kilkunastu minutach przerwał dziekan, polecając habilitantowi przedstawienie wniosków końcowych oraz stwierdzając, iż jest to już wystarczająca podstawa do oceny. Po wykładzie wywiązała się na jego temat ożywiona dyskusja, w której głos zabrali: prof. dr hab. Płaza, prof. dr hab. Hanausek, doc. dr hab. Szewczyk, prof. dr hab. Tyszkiewicz, prof. dr hab. Marek oraz prof. dr hab. A. Gaberle. Dyskutanci na ogół ocenili wykład pozytywnie. Z kolei Rada w głosowaniu tajnym przyjęła wykład, a następnie rozpoczęła dyskusję nad całością kolokwium oraz rozprawą habilitacyjną. W dyskusji głos zabierali prof. dr hab. Wójcik, prof. dr hab. Grodziński oraz dr hab. Cwiąkalski. Wszyscy dyskutanci wysoko ocenili przebieg kolokwium oraz dorobek naukowy habilitanta. Po dyskusji, w głosowaniu tajnym, Rada podjęła uchwałę o nadaniu drowi Leszczyńskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa ze specjalnością kryminologia. Na zakończenie zabrał głos dr Leszczyński, który złożył podziękowanie za nadanie mu tytułu. Na tym zakończono posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, na którym to Wydziale już drugi przedstawiciel łódzkiej palestry uzyskał habilitację; pierwszym był dr hab. Leszek Sługocki.

Kazimiera Juszka